

Пану послу
Д-ру Мельнику Андрію ++ ОСОБИСТО / ТЕРМІНОВО ++
Посольство України в Німеччині
Альбрехт-Штр. 26
10117 Берлін
Тел.: 030 - 2888 7128
emb_de@mfa.gov.ua

Тривала політика України щодо викрадення та затримання дітей – звернення про допомогу

Шановний пане посол д-р Мельник,

Україна – це чудова країна з великою кількістю прекрасних людей... завдяки багатьом діючим паралельним співтовариствам.

Проте кожен, хто має справи з державними органами, дізнається про іншу Україну: корумповану, беззаконну та нігілістичну державу мафії та бандитів, якій не має рівних в Європі. Скрізь брешуть, обманюють, спекулюють, підроблюють та крадуть. Недарма «Трансперенсі Інтернешнл» вже багато років зазначає Україну як найбільш корумповану країну Європи.

2013/2014 рр. я також приймав участь у демонстраціях на Майдані при -30 градусах – за конституційність та європейську інтеграцію. Після зміни влади, на жаль, мало що змінилось в системі з радянськими штампами, зневагою права та беззаконності.

Вже багато років я відчуваю це з точки зору іноземців: реформи проводяться лише на поверхні. Перш за все, корумповане та залежне правосуддя не піддається реформам. Воно і надалі лишається інструментом владарювання та репресій впливових олігархів, бюрократів та політиків – та спотворює цим самим будь-яку правову цінність.

+++

01.01.2008 – десять років тому – Ваша країна ратифікувала Гаазьку конвенцію про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей, і таким чином, зобов'язалась також без перешкод повертати в Німеччину неповнолітніх, якщо вони викрадені звідти одним із батьків – як правило, матір'ю-українкою. З того часу Україна повністю бойкотує Гаазьку конвенцію про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей та договір з Німеччиною, оскільки вона

1. взагалі не повертає назад жодної дитини,
2. самовільно та повністю знищує існуюче право опіки залишеного німецького батька та виключає його з життя викраденої дитини

і

3. не зважає на благополуччя дитини, яке потрібно забезпечувати (див. інший Додаток).

За достовірними даними віце-міністр юстиції Петухов 2017-го року в інтерв'ю «Південно-західному мовленню» визнав повне порушення міжнародного права: 33 заяви з Німеччини про повернення – нуль повернень дітей!!

---> https://youtu.be/OygZDR_80kQ

Це є також серйозним порушенням укладеного в 2017 році між Україною та ЄС Договору про співробітництво. В ньому сторони Договору зобов'язуються дотримуватись Гаазької конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей, інших діючих положень із захисту дітей та європейських канонів прав людини. Сюди належить право на сім'ю, яке держави можуть обмежувати лише з поважних причин.

+++

Влітку 2013-го року я подав заяву про повернення, лише через шість тижнів після викрадення мого маленького сина Еміля до Києва. Повернення дитини повинно було бути врегульоване не пізніше, ніж протягом півроку. Через (звичний) український саботаж Гаазької конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей, півроку збільшилось майже до половини десятиліття (!!).

---> <http://nicht-ohne-meinen-sohn.de/ua/timeline>

Те ж саме стосується і паралельної німецько-української справи з Сабіною Мартенс.

У своїй оцінці діяльності восени 2017-го року Хельсінська комісія США, яка слідкує за дотриманням прав людини відповідно до Заключного акту Наради з безпеки і співробітництва в Європі 1975-го року, звинувачує деякі держави-учасники Гаазької конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей в масових порушеннях прав та систематичному зриві повернення дітей – та наголошує при цьому на необхідності санкцій:

" WASHINGTON — The Commission on Security and Cooperation in Europe [...] today announced the following briefing:

'THE CRIME OF INTERNATIONAL PARENTAL CHILD ABDUCTION' / Friday, October 27, 2017 [...]

However, governments of many signatory countries consistently fail to enforce return orders; some even revoking the return orders after their failure to enforce. Returns under the Convention are surprisingly infrequent and painfully slow—leading the United States to look at enforcement mechanisms, such as sanctions and criminal extradition.' "

---> <https://www.csce.gov/international-impact/events/crime-international-parental-child-abduction>

Американський звіт точно відображає все те, що відбувається з порушенням усіх прав та благополуччя дитини у справах з викрадення Еміля, Сабіни та незліченних інших справах з викрадення дітей.

Радянсько-український стандартний підхід в такій же мірі простий, як і протизаконний та аморальний. При перетині викраденою дитиною кордону все вирішено:

1. Повернення дитини повністю виключено.
2. Викрадення легалізується за роки показних проваджень радянського типу, а одноосібне піклування та право розпоряджатись спочатку фактично, а тоді формально переходить до сторони-викрадача. Таким чином, дитина та залишений батько автоматично та повністю позбавляються прав.

3. Не існує законного шляху відновлення порушених та ліквідованих прав опіки та сімейного права. Україна не дотримується навіть своїх власних законів (з принципом рівності батька та матері), лише своєї зашкарублої радянської ідеології, в якій права дитини та батька разом не існують.

+++

Молодий український рух на захист дитячих та цивільних прав «Батькомаєправо» нарікає на цинічну систему порушень прав та дискримінацію:

"В Україні майже неможливо батькові визначити місце проживання дитини з батьком, опіки зводять питання участі у вихованні батька, зазвичай, до надання кількох годин на спілкування з дитиною на тиждень у присутності матері. І навіть ці рішення не виконуються. Органи правопорядку не реагують на порушення прав батьків і дітей. В державі не має процедури виконання рішень органів опіки та піклування. Судова система виступає «гільйотиною», яка безжалісно рубає права батьків, не зважаючи на Закон. В Україні повністю відсутня відповідальність за порушення прав батьків і дітей. Варто також зазначити, що дана сфера сімейних правовідносин є надзвичайно корупційною. На українських дітях заробляють шалені кошти всі, від звичайного чиновника до найвищого високопосадовця."

---> <https://batkomaepravo.org/about-us>

Батько Мартенс та я можемо тільки підтвердити все це після п'яти років страждання в Україні.

+++

В ході провадження з повернення (яке піддавалось значним маніпуляціям) міністерство юстиції в Києві масово порушило свої обов'язки та не забезпечило мені вільний доступ до Емілія. Натомість мене направили до провадження у справах приватного обвинувачення в корумпованому дільничному суді Солом'янського району м. Києва. Це була драматична вимушена зміна в радянському (не)правовому просторі України.

Після півтора року болісного та принизливого провадження моє право батьківської опіки не було не те що відновлено, а взагалі було навіть скасовано розчерком пера без обґрунтування та правових підстав: шість годин для відвідування на місяць (!!), в обшарпаній квартирі площею 15 квадратних метрів та під наглядом матері-викрадачки. Гнітючий режим в'язниці для спілкування батька та дитини!

Трохи пізніше відповідальна радянська суддя Кіцюк була заарештована київською міською поліцією через зловживання службовим положенням.

---> <https://youtu.be/2QNoEPgsn-s>

Проте Ваші свавільні рішення все ще в силі – включаючи заборону на виїзд Емілія! До сьогоднішнього дня радянська служба у справах дітей в Києві та суди України – єдині «майстерні» з фальсифікацій (!) - блокують будь-яке полегшення режиму спілкування.

Інституційне насильство та систематичні репресії і позбавлення прав є цілком звичним явищем в Україні, в той час як

- ... залишений батько масово дискримінується за статтю та походженням і принижується,
- ... залишений батько примусово відділяється від викраденої дитини за державної підтримки,
- ... статус-кво викрадення закріплюється односторонніми та підробленими експертними висновками без участі та знання залишеного батька,
- ... судові провадження про повернення дитини та найпростіші основні права дітей і батьків роками затягуються, піддаються маніпуляціям та фальсифікуються з метою досягнення визначеного завчасно результату,
- ... сторона-викрадач, що порушує права, захищається державою та отримує виключне право батьківської опіки, натомість законослухняна сторона зазнає насилля зі сторони поліції та отримує загрози застосування покарання

і т.д.

Байдужість, некомпетентність та цинізм у справах благополуччя дітей у всіх українських установах просто лякає!

Процедура з повернення Сабіни не вдалась на шостий рік – прописом: шостий! Самовільне затягування, масові експертні фальсифікації та велика кількість політичних маніпуляцій довели її до крайності.

В той час, як громадяни України тепер можуть подорожувати в безвізовому режимі в Шенгенській зоні, Україна заборонила виїзд Емілію та Сабіні. Таким чином, створені справжні умови ГУЛАГУ: дітей ніби в'язнів довільно перевозять з місця на місце та ізолюють – про що навіть не знають найближчі родичі. Зустрічі з їхніми німецькими бабусями, дідусями та родичами неможливі.

Відомий український юридичний експерт Пронін, член парламентської антикорупційної ради, зазначає у своєму експертному висновку про політику своєї країни щодо викрадення дітей наступне:

- a. Україна систематично порушує міжнародні та основні права людини і таким чином робить неможливим повернення дітей законним шляхом.
- b. Правосуддя з радянськими штампами не є ні незалежним, ні законослухняним. Воно повністю дискредитоване серед населення.
- c. Відсутній ефективний контроль над суддями, які зловживають своїм службовим становищем та порушують правові норми.
- d. До того ж, численні випадки викрадення дітей та протизаконна і свавільна адміністративна та судова практика демонструють правовий нігілізм та корупцію на всіх державних рівнях.

Тут мова йде не про дрібниці, а про серйозні злочини! Проте в менталітеті правлячих радянських структур будь-яке викрадення дитини з-за кордону власними громадянами – чисто жіноче заняття

– вважається щасливим поверненням додому з діаспори.

+++

Вже багато років я топчусь на місці в Україні – як свавільно та без законної на те причини позбавлений прав батько. Жодного дня я не зміг виховувати свого улюбленого сина Еміля та його брата Єлисея, який народився пізніше – та жодної безтурботної години я не зміг провести з обома дітьми без ворожого впливу сім'ї-викрадачів. Ні святкувань днів народжень, ні різдва, ні Великодня

Радянські структури України (і надалі життєво дуже важливі) сприяють та підтримуються всі форми викрадення дітей.

А саме:

- Діти повністю ізольовані, недорозвинені, незабезпечені. Їхні щомісячні аліменти не отримуються. Німецьке приватне медичне страхування Еміля не використовується, хоча він цього дуже потребує. Державна служба здоров'я не знає місцеперебування дітей та не бачила їх вже півтора року.
- Радянська служба у справах дітей Солом'янського району м. Києва (з корумпованими робітниками Черкасовою, Стрелюк та Давиденко) із жіночої радянської солідарності підтримує це знущання над дітьми в параноїдальному та асоціальному середовищі, в якому вони тримаються ніби в'язні. Заяв про зникнення та відбирання дітей там ніхто не чує. Так звані експертизи сфабриковуються в підсобному приміщенні без мого відома та без моєї участі як батька.
- В управлінні поліції Солом'янського району м. Києва на мої заяви про зникнення та злочини, які я вже протягом року щомісячно там подаю, знову та знову не зважають. Минулого місяця мені дали там чітко зрозуміти: Без значних сум старшим офіцерам та прокурору нічого навіть не будуть розслідувати. Це загальноприйнята в країні схема хабарів та шахрайства, за якою навіть у справах про права дитини здійснюється «бізнес»...
- Корумпований дільничний суд Солом'янського району м. Києва вже кілька років зтягує мої позови, щоб врешті відхилити їх всупереч усім законам та основним правам. Поліцейські протоколи про відмову у доступі та інші докази, які викривають українську матір-викрадачку, просто ігноруються. Таким чином це вже відбулося в процесі повернення всупереч Гаазькій конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей.
- Незважаючи на численні клопотання проти серйозних правових порушень в судах та адміністрації, Міністерство юстиції в м. Києві не вживає необхідних заходів. Тому що там і була спланована жорстока політика України щодо викрадення та відбирання дітей.

З ініціативи держави в Україні діють кримінальні механізми для повного розлучення батька та дитини і їхнього повного відчуження. Надзвичайно важливим аспектом є те, що Емілю та Еліасу не дають вчити мову їхнього батька.

+++

Примітними в поточних українсько-німецьких відносинах є два наступні аспекти:

- 1) Український уряд вимагає поваги до міжнародного публічного права у всіх справах Криму та Донбасу. Наприклад, Ви особисто звертались із клопотанням до депутатів парламенту землі Північного Рейн-Вестфалії, тому що вони відвідували окупований Крим за запрошенням Російської Федерації. Однак таке ж міжнародне публічне право порушує Україна своєю жорстокою та систематичною політикою щодо викрадення дітей – яка направлена також проти Німеччини.
- 2) Україна вимагає – та отримує – значну допомогу з Німеччини та інших західних країн, яка забезпечує засоби до існування. Своєю політикою щодо викрадення дітей вона б'є в обличчя громадян – дітей та батьків – цих же західних країн.

Ви вважаєте це допустимим, пане посол?

Питання міжнародного викрадення дітей одним із батьків було порушено в Німецькому Бундестазі, німецько-українські справи кидаються в очі.

Змийте цю ганебну пляму з України! Жоден патріот не може схвалювати такі кримінальні та антигуманні умови в своїй країні. Існування та безпека України не залежать від того, що туди постійно викрадаються дітей з Німеччини, які просто зникають.

+++

Моїм конкретним проханням та очікуванням від Вас, пане посол, є наступне:

- Дайте вказівки на найвищому урядовому рівні в Києві щодо швидкого повернення викрадених з Німеччини дітей адміністративним шляхом! Корумповані, протизаконні радянські суди, органи примусового виконання, соціальні служби і т.д. не виявляють бажання цього робити та не здатні до цього. Той факт, що Україна може негайно повертати осіб, вона показала якраз у випадку з экс-губернатором Одеси Саакашвілі.
- В якості першого термінового кроку слід знайти дітей – якщо вони були зниклими та/або недоступними – та надати вільний і необмежений доступ до них їхнім батькам-німцям, щоб протидіяти будь-якому подальшому відчуженню.

Крім того, я прошу Вас підтвердити отримання даного звернення, а також про особисту бесіду з Вами найближчим часом, охоче в Вашій канцелярії в Берліні.

З повагою,

Анатоль Юнг

Д-р Анатоль Юнг
Тассіло Штр. 7
85540 Хаар
anatol.jung@gmx.net

Додаток:

EJ_Rückführungsverfahren - Ukrainische HKÜ-Verstöße (mit Vertragstext)_V1.3_D-E-UA_10-2017.pdf

Справа про викрадення Еміля Юнга:

Порушення з боку України Гаазької Конвенції про викрадення дітей (Гаазька Конвенція) у провадженні про повернення починаючи з 2013 року

- Батько дитини багаторазово повідомляв Міністерство юстиції, Міністерство закордонних справ і канцелярію канцлера Федеративної Республіки Німеччина -

1. *Стаття 1* - **Не** було забезпечене негайне повернення дитини і **не** дотримувалися існуючі на початку викрадення батьківські права та права на спілкування. Тим самим від початку навмисно і довгий час порушувалися принципи Гаазької Конвенції.
2. *Статті 11 і 12* - **Не** було видане розпорядження про негайне повернення дитини і **не** розпочали з необхідною швидкістю судовий процес проти матері-викрадачки, а тільки через повний рік. У вищих інстанціях також мало місце екстремально довге затягування процесу – найважливіший засіб України для холодної легалізації викрадення дітей.
3. *Стаття 7a* - **Не** було встановлене місце проживання дитини, коли вона в 2014 році таємно протягом місяців вивозилася в Крим та інші місця.
4. *Стаття 7b* - **Не** робили **нічого** для того, щоб позбавити дитину від інших **ризиків** - довготривале перевезення дитини з місця на місце, заборона контакту та ізоляція, недостатнє медичне забезпечення.
5. *Стаття 7f* - Шляхом відповідних заходів **не** забезпечували право на спілкування та на зустріч залишеного батька у цей проміжок часу, так що мати-викрадачка мала вільні руки для заборони будь-якого контакту між батьком та дитиною та для відчуження між ними.
6. *Стаття 7h* - Згідно з розпорядженням про повернення в першій інстанції від осені 2014 року **не** було здійснене повернення дитини.
7. *Стаття 7i* - Відомі та заявлені **перешкоди при виконанні Гаазької Конвенції не були ліквідовані**. Відповіді неодноразові клопотання про допомогу і скарги батька дитини залишилися без відповіді та наслідків.
8. *Стаття 14* - **Рішення Мюнхенського сімейного суду** від зими 2013 року, яке визнало за батьком дитини **одноосібне батьківське право на визначення місця проживання та на медичне обслуговування не** виконувалося. Аналогічне стосується рішення про **протиправність** цього суду від весни 2015 року щодо перебування дитини в Україні.

9. *Стаття 16 - Українські суди в другій та третій інстанції не забарилися випередити положення про батьківські права*, які не є в їх компетенції. Для цього вони умисно **фальшували** докази щодо нелегальності утримання дитини. Навіть **Верховний Суд України** не застосовує Конвенцію, натомість **вдається до ухильного формалізму та пустопорожніх формальних фраз** під час, коли нарешті виносить рішення – відмову у поверненні дитини.

Висновок:

Україна активно і пасивно підтримує викрадення дітей з інших країн, якщо ця дія здійснюється їх матерями – українками. В загалом, органи влади України та судова система **ігнорують Конвенцію**, також як **основні батьківські права та гідність татусів дитини, якщо вони іноземці**. Україна не створила ефективну та сумісну з Конвенцією процедуру повернення дитини. Натомість вона проводить політику ступінчастою легалізації такого викрадення дітей:

- a. надмірне затягування та відкладання юридичного процесу;
- b. підтримку примусового відлучення та відчуження сина та батька;
- c. захист матері-викрадачки від судового переслідування та підтримка;
- d. гарантування матері-викрадачці *de facto* виключного права на опіку;
- e. судовими процесами та рішеннями у повній протидії Конвенції - яка включає фальсифікацію доказів та оцінок;
- f. здійснення інституційного насильства та репресії проти іноземних батьків.

Нинішні випадки щодо німецьких дітей **Еміль Юнг та Сабіна Мертенс**, та італійських дітей **Ерік Зардо та Родольфо Пренесті**, які були викрадені їх українськими матерями до Києва, Шепетівки, Житомира та Енергодара відповідно, одночасно підкреслюють **надзвичайно образливу, презирливу та аморальну практику в Україні на шкоду благополуччю дітей і їх здоровому розвитку**. Ці діти стали пізніми жертвами Радянського Союзу та його безперервними ідеологічними установками та владними структурами.

В інтерв'ю німецького телебачення навесні 2017 року заступник Міністра юстиції **Петухов** офіційно зізнався: "З 33 запитів на повернення дітей лише з Німеччини, Україна не репатріувала жодної викраденої німецької дитини". Ця нульова квота означає **суцільний бойкот України щодо Конвенції!** Українські громадянські правозахисники повідомляють: сьогодні в Україні нелегально знаходяться понад 400 дітей з усього світу - без перспективи репатріації.

28. CONVENTION ON THE CIVIL ASPECTS OF INTERNATIONAL CHILD ABDUCTION¹

(Concluded 25 October 1980)

The States signatory to the present Convention,
Firmly convinced that the interests of children are of paramount importance in matters relating to their custody,
Desiring to protect children internationally from the harmful effects of their wrongful removal or retention and to establish procedures to ensure their prompt return to the State of their habitual residence, as well as to secure protection for rights of access,
Have resolved to conclude a Convention to this effect, and have agreed upon the following provisions –

CHAPTER I – SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

The objects of the present Convention are –

- a) to secure the prompt return of children wrongfully removed or retained in any Contracting State; and
- b) to ensure that rights of custody and of access under the law of one Contracting State are effectively respected in the other Contracting States.

Article 2

Contracting States shall take all appropriate measures to secure within their territories the implementation of the objects of the Convention. For this purpose they shall use the most expeditious procedures available.

Article 3

The removal or the retention of a child is to be considered wrongful where –

- a) it is in breach of rights of custody attributed to a person, an institution or any other body, either jointly or alone, under the law of the State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention; and
- b) at the time of removal or retention those rights were actually exercised, either jointly or alone, or would have been so exercised but for the removal or retention.

The rights of custody mentioned in sub-paragraph a) above, may arise in particular by operation of law or by reason of a judicial or administrative decision, or by reason of an agreement having legal effect under the law of that State.

---

¹ This Convention, including related materials, is accessible on the website of the Hague Conference on Private International Law (www.hcch.net), under “Conventions” or under the “Child Abduction Section”. For the full history of the Convention, see Hague Conference on Private International Law, *Actes et documents de la Quatorzième session (1980)*, Tome III, *Child abduction* (ISBN 90 12 03616 X, 481 pp.).

Article 4

The Convention shall apply to any child who was habitually resident in a Contracting State immediately before any breach of custody or access rights. The Convention shall cease to apply when the child attains the age of 16 years.

Article 5

For the purposes of this Convention –

- a) "rights of custody" shall include rights relating to the care of the person of the child and, in particular, the right to determine the child's place of residence;
- b) "rights of access" shall include the right to take a child for a limited period of time to a place other than the child's habitual residence.

CHAPTER II – CENTRAL AUTHORITIES

Article 6

A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention upon such authorities.

Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial organisations shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial extent of their powers. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which applications may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 7

Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their respective States to secure the prompt return of children and to achieve the other objects of this Convention.

In particular, either directly or through any intermediary, they shall take all appropriate measures –

- a) to discover the whereabouts of a child who has been wrongfully removed or retained;
- b) to prevent further harm to the child or prejudice to interested parties by taking or causing to be taken provisional measures;
- c) to secure the voluntary return of the child or to bring about an amicable resolution of the issues;
- d) to exchange, where desirable, information relating to the social background of the child;
- e) to provide information of a general character as to the law of their State in connection with the application of the Convention;
- f) to initiate or facilitate the institution of judicial or administrative proceedings with a view to obtaining the return of the child and, in a proper case, to make arrangements for organising or securing the effective exercise of rights of access;
- g) where the circumstances so require, to provide or facilitate the provision of legal aid and advice, including the participation of legal counsel and advisers;
- h) to provide such administrative arrangements as may be necessary and appropriate to secure the safe return of the child;
- i) to keep each other informed with respect to the operation of this Convention and, as far as possible, to eliminate any obstacles to its application.

CHAPTER III – RETURN OF CHILDREN

Article 8

Any person, institution or other body claiming that a child has been removed or retained in breach of custody rights may apply either to the Central Authority of the child's habitual residence or to the Central Authority of any other Contracting State for assistance in securing the return of the child.

The application shall contain –

- a) information concerning the identity of the applicant, of the child and of the person alleged to have removed or retained the child;
- b) where available, the date of birth of the child;
- c) the grounds on which the applicant's claim for return of the child is based;
- d) all available information relating to the whereabouts of the child and the identity of the person with whom the child is presumed to be.

The application may be accompanied or supplemented by –

- e) an authenticated copy of any relevant decision or agreement;
- f) a certificate or an affidavit emanating from a Central Authority, or other competent authority of the State of the child's habitual residence, or from a qualified person, concerning the relevant law of that State;
- g) any other relevant document.

Article 9

If the Central Authority which receives an application referred to in Article 8 has reason to believe that the child is in another Contracting State, it shall directly and without delay transmit the application to the Central Authority of that Contracting State and inform the requesting Central Authority, or the applicant, as the case may be.

Article 10

The Central Authority of the State where the child is shall take or cause to be taken all appropriate measures in order to obtain the voluntary return of the child.

Article 11

The judicial or administrative authorities of Contracting States shall act expeditiously in proceedings for the return of children.

If the judicial or administrative authority concerned has not reached a decision within six weeks from the date of commencement of the proceedings, the applicant or the Central Authority of the requested State, on its own initiative or if asked by the Central Authority of the requesting State, shall have the right to request a statement of the reasons for the delay. If a reply is received by the Central Authority of the requested State, that Authority shall transmit the reply to the Central Authority of the requesting State, or to the applicant, as the case may be.

Article 12

Where a child has been wrongfully removed or retained in terms of Article 3 and, at the date of the commencement of the proceedings before the judicial or administrative authority of the Contracting State where the child is, **a period of less than one year has elapsed from the date of the wrongful removal or retention, the authority concerned shall order the return of the child forthwith.**

The judicial or administrative authority, even where the proceedings have been commenced after the expiration of the period of one year referred to in the preceding paragraph, shall also order the return of the child, unless it is demonstrated that the child is now settled in its new environment.

Where the judicial or administrative authority in the requested State has reason to believe that the child has been taken to another State, it may stay the proceedings or dismiss the application for the return of the child.

Article 13

Notwithstanding the provisions of the preceding Article, the judicial or administrative authority of the requested State is not bound to order the return of the child if the person, institution or other body which opposes its return establishes that –

- a) the person, institution or other body having the care of the person of the child was not actually exercising the custody rights at the time of removal or retention, or had consented to or subsequently acquiesced in the removal or retention; or

- b) there is a grave risk that his or her return would expose the child to physical or psychological harm or otherwise place the child in an intolerable situation.

The judicial or administrative authority may also refuse to order the return of the child if it finds that the child objects to being returned and has attained an age and degree of maturity at which it is appropriate to take account of its views.

In considering the circumstances referred to in this Article, the judicial and administrative authorities shall take into account the information relating to the social background of the child provided by the Central Authority or other competent authority of the child's habitual residence.

Article 14

In ascertaining whether there has been a wrongful removal or retention within the meaning of Article 3, the judicial or administrative authorities of the requested State may take notice directly of the law of, and of judicial or administrative decisions, formally recognised or not in the State of the habitual residence of the child, without recourse to the specific procedures for the proof of that law or for the recognition of foreign decisions which would otherwise be applicable.

Article 15

The judicial or administrative authorities of a Contracting State may, prior to the making of an order for the return of the child, request that the applicant obtain from the authorities of the State of the habitual residence of the child a decision or other determination that the removal or retention was wrongful within the meaning of Article 3 of the Convention, where such a decision or determination may be obtained in that State. The Central Authorities of the Contracting States shall so far as practicable assist applicants to obtain such a decision or determination.

Article 16

After receiving notice of a wrongful removal or retention of a child in the sense of Article 3, the judicial or administrative authorities of the Contracting State to which the child has been removed or in which it has been retained shall not decide on the merits of rights of custody until it has been determined that the child is not to be returned under this Convention or unless an application under this Convention is not lodged within a reasonable time following receipt of the notice.

Article 17

The sole fact that a decision relating to custody has been given in or is entitled to recognition in the requested State shall not be a ground for refusing to return a child under this Convention, but the judicial or administrative authorities of the requested State may take account of the reasons for that decision in applying this Convention.

Article 18

The provisions of this Chapter do not limit the power of a judicial or administrative authority to order the return of the child at any time.

Article 19

A decision under this Convention concerning the return of the child shall not be taken to be a determination on the merits of any custody issue.